

Allochtonen op de arbeidsmarkt

5e monitor: Effecten van de economische crisis

De werkloosheid van niet-westerse allochtonen steeg in één jaar van 10 naar 14%. In het eerste kwartaal van 2009 waren 77 duizend allochtone Nederlanders werkloos. Nu, twaalf maanden later, zijn dat er 103 duizend. Ter vergelijking: de werkloosheid onder autochtone Nederlanders steeg in deze periode van 3,6% naar 5,1% (van 223 naar 318 duizend personen). De crisis heeft allochtonen dus harder getroffen dan autochtonen.

Allochtone mannen waren een jaar geleden meer werkloos dan vrouwen. Inmiddels is dit verschil verdwenen. Het werkloosheidscijfer onder allochtone vrouwen is 14% en varieert van 12% bij de Antilliaanse tot 18% bij de Turkse vrouwen. Van de allochtone jongeren van 15 tot 25 jaar is 25% werkloos, dit was een jaar geleden 19%.

Het aantal werklozen onder hoogopgeleide allochtonen is het afgelopen jaar toegenomen, maar tegelijkertijd is zowel het aantal hoogopgeleiden dat zich op de arbeidsmarkt aandient, en het aantal hoogopgeleiden dat een (vaste) baan heeft gevonden, gestegen. Opleiding maakt minder kwetsbaar voor werkloosheid. Hoog opgeleide allochtonen zijn veel minder vaak werkloos dan laagopgeleide allochtonen, maar nog steeds vaker werkloos dan laag opgeleide autochtonen.

Buiten de Randstad is de werkloosheid onder allochtonen dubbel zo hoog. Terwijl in Utrecht en Noord-Holland één op de tien allochtonen werkloos is, heeft buiten de Randstad één op de vijf geen werk.

De allochtone beroepsbevolking bestaat in het 1e kwartaal van 2010 uit minder werkzame (44 duizend) en meer werkloze personen (26 duizend). Daarnaast is ook het aantal allochtonen dat zich niet op de arbeidsmarkt aanbiedt gestegen, met 51 duizend personen. Daartoe behoren zowel mensen die het zoeken naar een baan hebben opgegeven als mensen die langer doorstuderen.

Het aantal allochtonen met een vaste baan daalde in 12 maanden met 38 duizend (-7%). Met name de jongere leeftijdsgroepen (onder 35 jaar) werden daarvan de dupe. Ook het aantal personen met een flexibele baan nam af (-10%, bij autochtonen met 4%). Hier werden vooral de allochtone vrouwen door geraakt. Het aantal allochtone ondernemers is daarentegen toegenomen, hetgeen aan de mannen is te danken.

De daling in allochtone werkgelegenheid heeft zich vooral voorgedaan in de belangrijkste werkgebiedende sectoren: de zakelijke dienstverlening (-17%), de industrie (-11%) en de handel (-9%).

Dit is de 5de kwartaalmonitor van FORUM. FORUM volgt sinds 2009 nauwgezet de gevolgen van de economische crisis voor de allochtone bevolking. Daarvoor analyseert het kennisinstituut de kwartaalcijfers van het CBS.

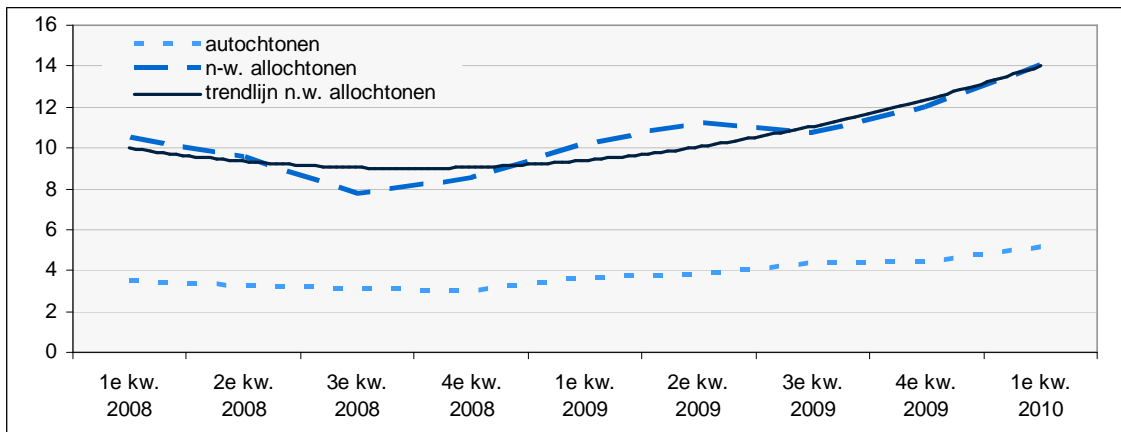
WERKLOOSHEID ETNISCHE GROEPEN

Werkloosheid allochtonen van 77 naar 103 duizend; van 10% naar 14%

Het totaal aantal werklozen in Nederland is in de afgelopen twaalf maanden (maart 2009-maart 2010) gestegen van 341 tot 472 duizend, een toename van 38 duizend. Het algehele werkloosheidspercentage in Nederland bedraagt nu 6,1%. Een jaar geleden was dit 4,4%.

Het aantal allochtone¹ werklozen groeide in deze periode van 77 naar 103 duizend; het werkloosheidspercentage onder hen steeg van 10 naar 14%² (zie figuur 1).

Figuur 1 Werkloosheid van autochtonen en niet-westerse allochtonen, en trendlijn³, 1e kwartaal 2008 tot en met 1e kwartaal 2010, in %

Bron: CBS

Om seizoensinvloeden op de werkloosheidscijfers uit te sluiten, worden in deze FORUM-monitor de cijfers van het 1e kwartaal van 2010 vergeleken met cijfers van het zelfde kwartaal in 2009. Het CBS hanteert in zijn kwartaalrapportages dezelfde werkwijze.

In 2005 bereikte de werkloosheid onder allochtonen een hoogtepunt met 16%. Sindsdien daalde de werkloosheid onder hen gestaag, tot aan de economische recessie. Sinds het 4de kwartaal van 2008 neemt de werkloosheid onder hen weer toe (zie figuur 12 in de bijlage).

¹ Waar gesproken wordt van allochtonen worden niet westerse allochtonen bedoeld; personen die zelf of van wie minstens één ouder in een niet westers land zijn (respectievelijk is) geboren.

² De cijfers van het CBS worden verzameld door middel van een survey onder een steekproef van de Nederlandse bevolking. Het aantal allochtonen in die steekproef is relatief klein. Hoe meer wordt ingezoomd op subgroepen (bijvoorbeeld Marokkaanse vrouwen van 15-24 jaar) hoe groter de onzekerheidsmarges van de gepresenteerde cijfers. De hier getoonde cijfers zijn dus eerder indicatief: de werkelijke gegevens kunnen tot zelfs 10 à 20% hoger of lager liggen. Om dezelfde reden is er voor bepaalde bevolkingscategorieën geen informatie beschikbaar. Indien een tabel of figuur voor een bepaalde groep geen cijfers bevat, dan is de reden daarvoor een gebrek aan voldoende aantallen in de steekproef.

³ Kwartaalcijfers over werkloosheid zijn onderhevig aan seizoensinvloeden. Om die uit te sluiten wordt gebruik gemaakt van een trendlijn. Zie figuur 12 in de bijlage voor een figuur met de ontwikkeling van de werkloosheid per etnische groep.

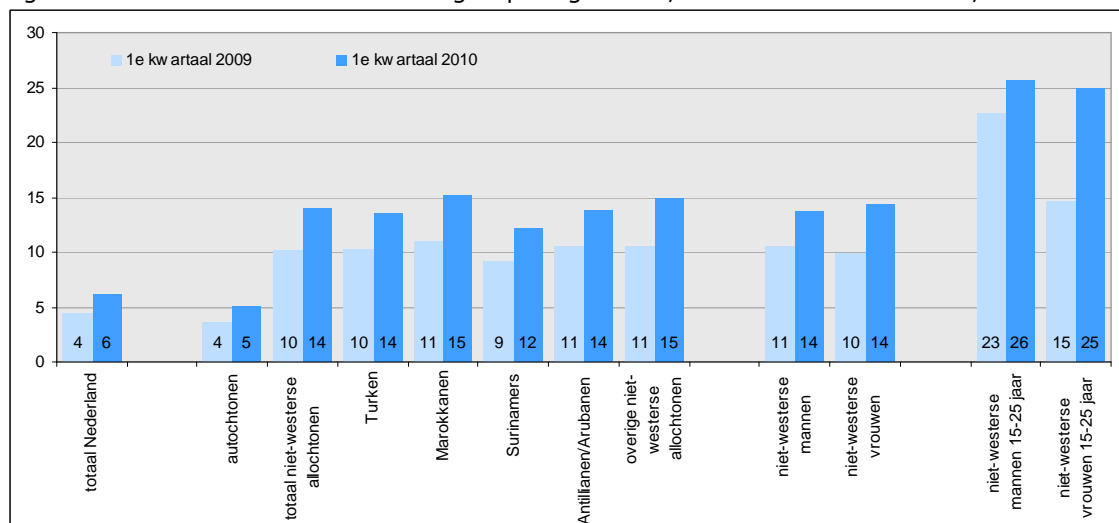
Er zijn inmiddels signalen dat de recessie mogelijk over zijn dieptepunt heen is. Het UWV bericht dat sinds maart j.l. sprake was van een daling van het aantal geregistreerde werkzoekenden en WW-uitkeringen in enkele regio's⁴. Ook de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU) meldt een herstel van de uitzendbranche⁵. Vooral de industriesector blijkt erg conjunctuurgevoelig: na een scherpe daling, stijgt het aantal gewerkte flexibele uren nu al enkele maanden.

Het CBS constateert - op basis van cijfers over maart tot en met mei 2010 - dat het aantal werklozen in Nederland nu voor de tweede maal licht is gedaald ten opzichte van de driemaandelijke periode ervoor⁶. Het CBS houdt enkele slagen om de arm: mogelijk is er sprake van een tijdelijke verbetering en kan er nog een tweede dip volgen. Bovendien zou de daling van het aantal werklozen en geregistreerde werkzoekenden veroorzaakt kunnen worden doordat een groep werklozen zich uit de arbeidsmarkt terug trekt.

De cijfers in deze monitor hebben betrekking op de periode januari tot en met maart 2010. Die cijfers laten nog geen daling, zelfs geen afvlakking in de groei van de werkloosheid zien, noch onder allochtonen, noch onder autochtonen. De volgende monitor zal wellicht uitsluitsel kunnen geven over de vraag of de werkloosheid onder allochtonen zijn hoogtepunt heeft bereikt.

Onder alle etnische groepen is de werkloosheid in het afgelopen jaar gegroeid (zie figuur 2). Van de niet-westerse herkomstsgroepen kennen Surinaamse Nederlanders met 12% de laagste werkloosheid.

Figuur 2 Werkloosheid naar etnische groep en geslacht, 1^e kwart, 2009 en 2010, in %

Bron: CBS

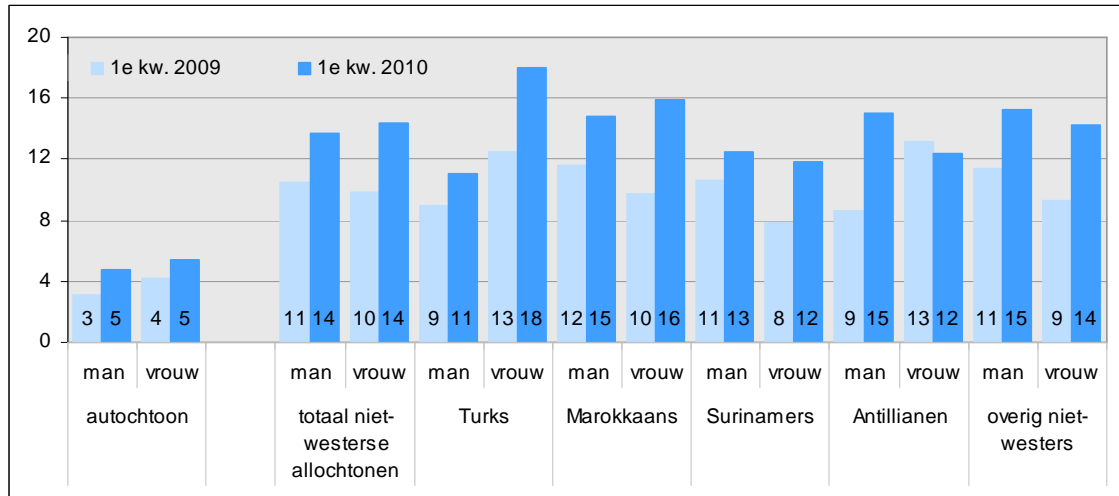
Waren allochtone mannen een jaar geleden gemiddeld meer werkloos dan vrouwen, inmiddels zijn die verschillen verdwenen (zie figuur 3). Vooral onder Turkse en Marokkaanse vrouwen is de werkloosheid snel toegenomen, van respectievelijk 13 naar 18% en van 10 naar 16%. Alleen onder Antilliaanse vrouwen lijkt de werkloosheid iets gedaald. Opmerkelijk is dat Turkse mannen het minst werkloos waren (9%) en nog steeds zijn (11%). Een mogelijke verklaring daarvoor is het gegeven dat Turken vaker dan de andere groepen allochtonen als ondernemer werkzaam zijn, en in die hoedanigheid de recessie proberen te overleven. Zij verschijnen dan niet in de werkloosheidscijfers.

⁴ UWV Werkbedrijf, Nieuwsbrief Arbeidsmarkt-informatie, mei 2010.

⁵ ABU, Marktontwikkelingen periode 5 2010.

⁶ CBS-persbericht 17 juni 2010.

Figuur 3 Werkloosheid naar etnische groep en geslacht, 1e kwartaal 2009 en 2010, in %

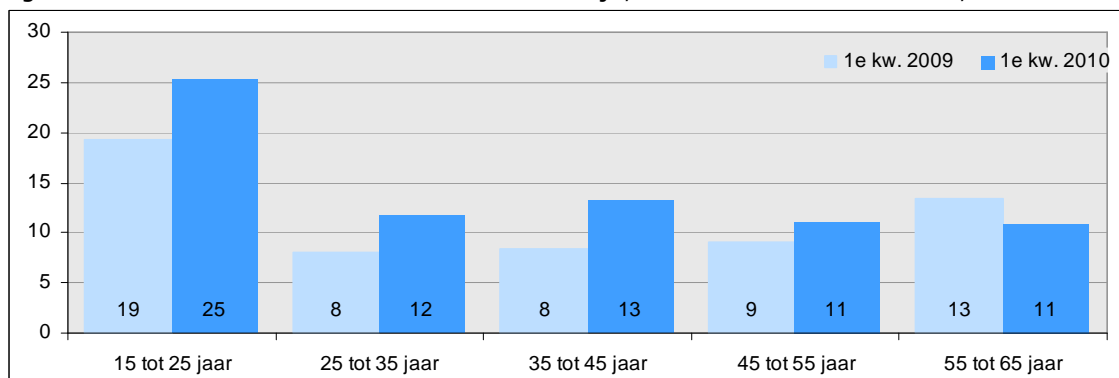
Bron: CBS

Kwart allochtone jongeren is werkloos

Terwijl de werkloosheid onder autochtone 15-24 jarigen steeg van 9 naar 12%, zagen de allochtone jongeren in dezelfde periode hun werkloosheid toenemen van 19 naar 25%. Daarmee zijn zij gemiddeld dus tweemaal zo vaak werkloos als autochtonen (zie figuur 4 en 5).

Onder alle leeftijdsgroepen nam de werkloosheid toe, met uitzondering van de allochtone 55-plussers. In tegenstelling tot hun autochtone leeftijdsgenoten lijken zij te ontkomen aan de gevolgen van de recessie. Een verklaring daarvoor zou kunnen liggen in de toename van het aantal oudere allochtonen dat zich niet meer actief op de arbeidsmarkt aanbiedt (de niet-beroepsbevolking).

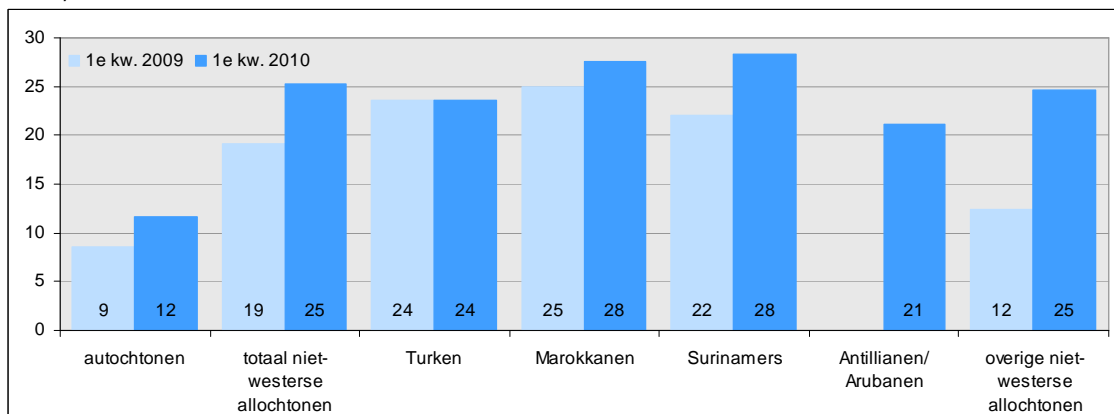
Figuur 4 Werkloosheid van allochtonen naar leeftijd, 1e kwartaal 2009 en 2010, in %

Bron: CBS

Gezien de beperkte aantallen jongeren in de steekproef moeten de cijfers in figuur 5 vooral indicatief worden geduid. Opvallend mag de groei in jeugdwerkloosheid onder *overige niet-westerse allochtonen* genoemd worden. Deze categorie kende een jaar geleden nog de laagste werkloosheid. Een verklaring voor deze sterke stijging is niet voorhanden.

Figuur 5 Werkloosheid van 15 t/m 25 jarigen naar etnische groep, 1e kwartaal 2009 en 2010, in %

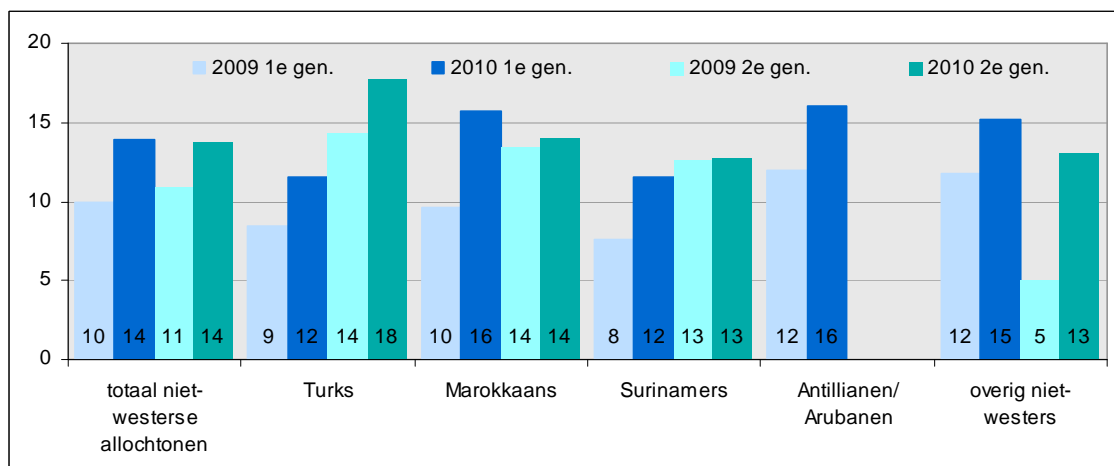

Bron: CBS

1e en 2e generatie even vaak werkloos

In 2009 kende de 2e generatie een hogere werkloosheid dan de 1e generatie. Maar met name begin 2010 is de werkloosheid van in het buitenland geboren personen sterk toegenomen. Daardoor zijn beide generaties nu ongeveer even vaak werkloos. Alleen bij Turkse Nederlanders is het aandeel werklozen onder de 2e generatie duidelijk hoger dan onder de 1e generatie (zie figuur 6).

Figuur 6 Werkloosheidspercentage naar etnische groep en generatie, 1e kwartaal 2010, in %

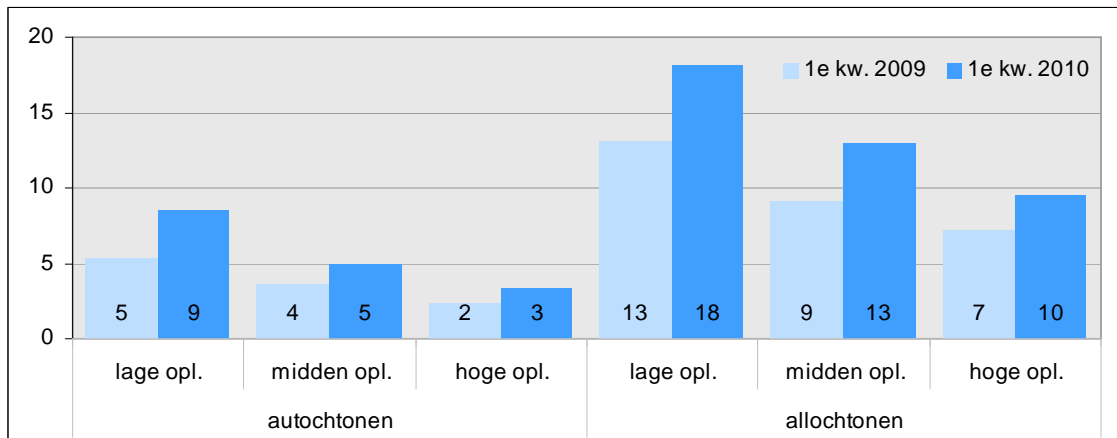

Bron: CBS

Meer opleiding, minder werkloos

De werkloosheid heeft alle opleidingsniveaus getroffen, maar lijkt hoger opgeleide allochtonen wat minder te raken dan laag opgeleide allochtonen. Het hebben van een hogere opleiding drukt duidelijk de kans om werkloos te zijn. Toch zijn hoogopgeleide **allochtonen** vaker werkloos dan laagopgeleiden **autochtonen**. Dit was al het geval voordat de crisis begon. Meer onderwijs is dus een onvoldoende voorwaarde om deze achterstand op de arbeidsmarkt in te lopen.

Figuur 7 Werkloosheid van autochtonen en allochtonen naar opleidingsniveau, 1e kwartaal 2009 en 2010, in %

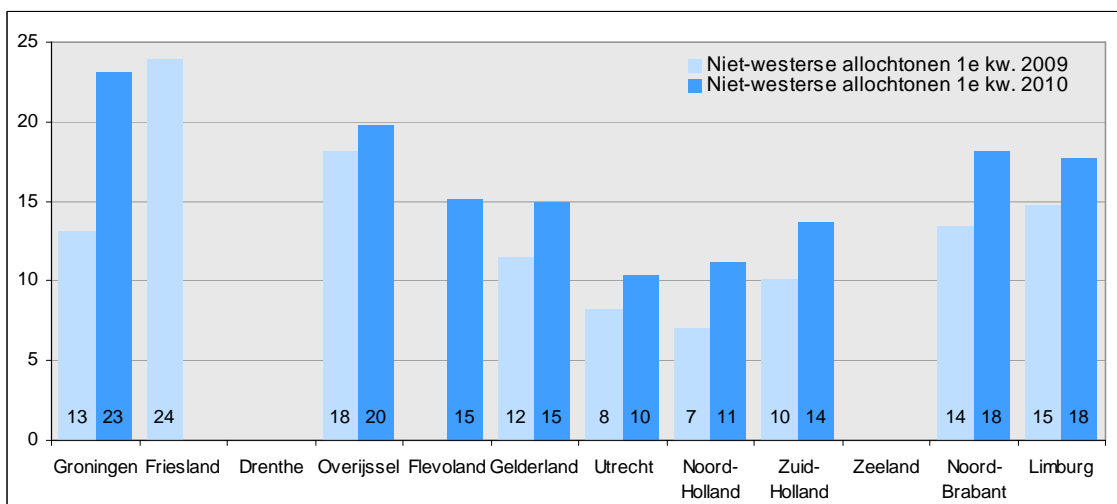

Bron: CBS

Lagere werkloosheid in de Randstad

De groei van de allochtone werkloosheid is in alle provincies zichtbaar, maar het meest in Groningen. In de andere provincies (met voldoende allochtonen in de steekproef) steeg de werkloosheid met 2-4 procentpunten (zie figuur 8). Evenals in voorgaande kwartalen zijn allochtonen in de provincies buiten de Randstad vaker werkloos dan in de Randstad.

Figuur 8 Werkloosheid van allochtonen en autochtonen naar provincie, 1e kwartaal 2010, in %

Bron: CBS

WERKGELEGENHEID ETNISCHE GROEPEN

Fors minder mensen aan het werk

In de afgelopen twaalf maanden is het totaal aantal werkzame personen⁷ in Nederland met zo'n 2% gedaald van 7.385 duizend tot 7.257 duizend personen (zie de tabel in de bijlage).

Het aantal werkzame allochtonen daalde in dezelfde periode met 44 duizend van 677 tot 633 duizend (-6%) (zie tabel 1). Tegelijkertijd is het aantal werkloze allochtonen gestegen met 26 duizend personen (+34%). Werkzame personen en werklozen vormen samen de beroepsbevolking. De allochtone beroepsbevolking is dus per saldo gedaald. Opmerkelijk is dat de allochtone niet-beroepsbevolking⁸ – de groep die zich niet op de arbeidsmarkt aanbiedt – met 51 duizend personen is gegroeid (11%). Dit kan een gevolg zijn van de crisis: degenen die de kans op werk klein inschatten of onmogelijk achten, kunnen het zoeken naar werk (tijdelijk of voorlopig) opgeven. Deze groei van de allochtone niet-beroepsbevolking geldt voor alle leeftijdscategorieën, alle herkomstgroepen en beide geslachten.

Tabel 1 Arbeidspositie van allochtone en autochtone Nederlanders van 15-65 jaar, 1e kwartaal 2009 en 2010, x 1000 personen

	15-65 jaar	Beroepsbevolking			Niet beroepsbevolking	Werkloosheids- percentage
		totaal	werkzaam	werkloos		
<i>autochtoon</i>						
1e kwartaal 2009	8688	6213	5991	223	2474	3,6
1e kwartaal 2010	8643	6242	5924	318	2401	5,1
<i>allochtoon</i>						
1e kwartaal 2009	1215	754	677	77	461	10,2
1e kwartaal 2010	1247	736	633	103	512	14,0

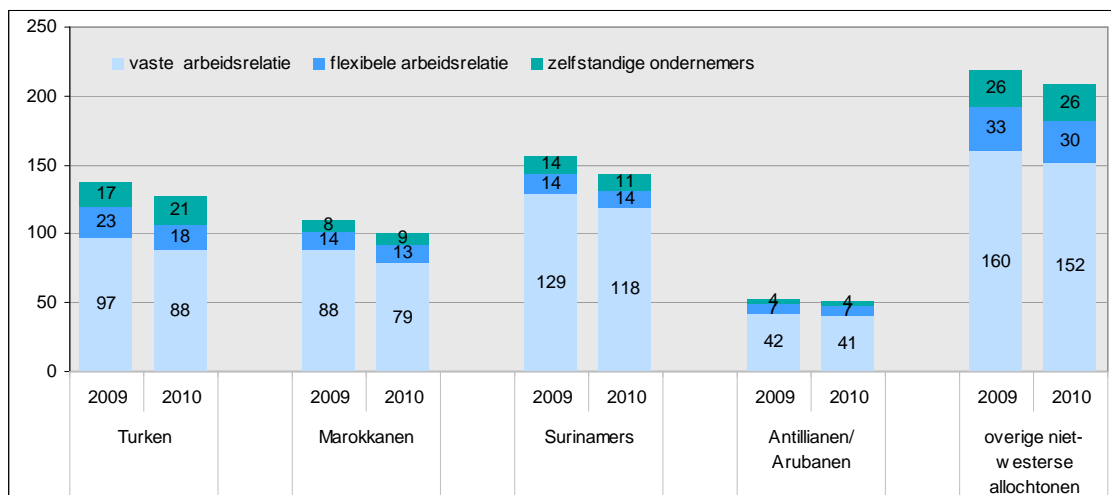
Bron: CBS

In tegenstelling tot allochtonen is de omvang van de autochtone niet-beroepsbevolking in deze periode met 73 duizend personen gedaald. Dat komt vooral doordat meer vrouwen van 25 jaar en ouder zich op de arbeidsmarkt hebben gemeld.

⁷ Personen van 15 tot 65 jaar met een baan van minimaal 12 uur per week.

⁸ Personen van 15 tot 65 jaar die geen baan van minimaal 12 uur per week hebben en hier ook niet actief op zoek naar zijn.

Figuur 9 Verdeling werkzame personen naar positie in de werkring en etniciteit, 1e kwartaal 2009 en 1e kwartaal 2010, in percentages en in aantallen x 1.000 personen

Bron: CBS

Figuur 9 toont de verdeling over de diverse arbeidsposties per etnische groep. In de staven staat het aantal personen (x 1.000) met een vaste of flexibele baan⁹, en het aantal ondernemers.

Groei aantal werkende hoogopgeleiden allochtonen.

Uit tabel 2 is af te lezen dat het aantal allochtonen met werk in één jaar tijd met 8 duizend is gestegen. De werkloosheid onder deze groep is ook met 5 duizend personen toegenomen. De beroepsbevolking (het aantal werkende en werkzoekenden) is daardoor per saldo met 4 duizend personen gegroeid. Tegelijkertijd is het aantal allochtonen met een hoge opleiding dat zich niet op de arbeidsmarkt aanbiedt met 10 duizend toegenomen. Dat zowel de werkenden als de niet-werkenden in omvang zijn gegroeid komt door de sterke toename van de totale groep 15 tot 65-jarige allochtonen met een hoge opleiding.

Dat een groot deel van de groei terecht komt bij de niet-beroepsbevolking kan betekenen dat allochtonen met een hoge opleiding zich vanwege de slechte baanvooruitzichten uit de arbeidsmarkt terugtrekken en bijvoorbeeld langer doorstuderen. In dat geval wordt de werkelijke werkloosheid verbloemd. Het kan ook zijn dat de, vaak erg jonge, hoogopgeleide allochtonen onafhankelijk van de huidige crisis nog met hun studie bezig zijn, maar inmiddels wel een hbo-diploma op zak hebben¹⁰.

Tabel 2 Arbeidspositie van hoogopgeleide allochtone Nederlanders van 15-65 jaar, 1e kwartaal 2009 en 2010, x 1000 personen

	15-65 jaar	Beroepsbevolking			Niet beroepsbevolking	Werkloosheidspercentage
		totaal	werkzaam	werkloos		
1e kwartaal 2009	212	170	158	12	42	7,2
1e kwartaal 2010	236	184	166	17	52	9,5

Bron: CBS

Aantal 45-plus allochtonen met vaste baan gestegen

Voor zowel de mannen als de vrouwen en zowel de 1e als de 2de generatie geldt dat het aantal allochtonen met een vaste baan fors minder is dan twaalf maanden eerder. Ook

⁹ Personen met een flexibele baan werken als uitzendkracht, oproepkracht of hebben een ander tijdelijk contract.

¹⁰ Personen met een vwo-diploma hebben een middelhoge opleiding en personen met een diploma op hbo of wo-niveau hebben een hoge opleiding.

onder allochtone jongeren (tot 25 jaar) en allochtonen met een lage of middenhoge opleiding is het aantal met een vaste baan is afgenomen. Daarentegen is onder de 45-plussers is het aantal met vaste baan gestegen.

Sterke daling allochtonen met flexibele baan

Het aantal allochtonen met een flexibele arbeidsrelatie is met 10% afgenomen, van 92 naar 83 duizend personen. De daling zit vooral in het aantal uitzendbanen. Onder autochtonen is het aantal flexibele banen in dezelfde periode met 4% afgenomen tot 358 duizend personen.

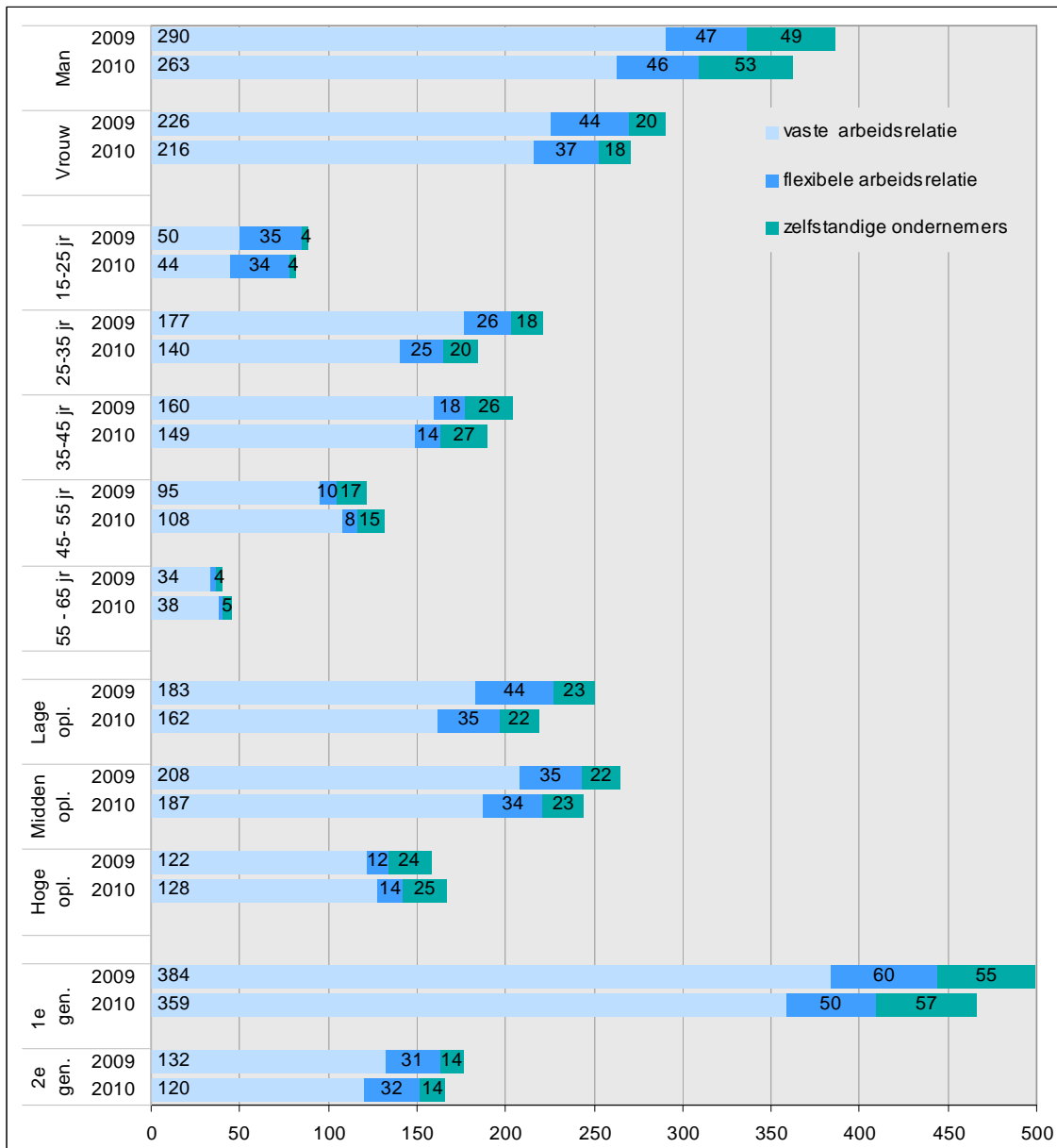
Allochtonen zijn sterker op een flexibele baan aangewezen dan autochtonen: respectievelijk 13% en 6% van de beroepsbevolking werkt in een flexibele baan.

Onder allochtonen verdwenen de flexibele banen vooral bij de 35 tot 55-jarigen, de lager opgeleiden, de 1e generatie, de vrouwen en bij Marokkaanse en Turkse Nederlanders.

Aantal allochtone ondernemers stabiel

Het aantal allochtone ondernemers is vrij constant. In de afgelopen twaalf maanden zijn er 2 duizend allochtone ondernemers bijgekomen, terwijl het aantal autochtone ondernemers in dezelfde periode met 19 duizend is gedaald tot 782 duizend. Etnische ondernemers slaan zich tot nu toe blijkbaar beter dan autochtone ondernemers door de crisis heen. Zowel het aandeel als het aantal Turkse ondernemers is het afgelopen jaar zelfs toegenomen. Verhoudingsgewijs zijn Turkse Nederlanders vaker dan andere etnische groepen als zelfstandig ondernemer aan het werk.

Figuur 10 Werkzame niet-westerse allochtonen naar positie in de werkkring en geslacht, leeftijd, onderwijsniveau, generatie, 1e kwartaal 2009 en 1e kwartaal 2010, x1.000 personen

Bron: CBS

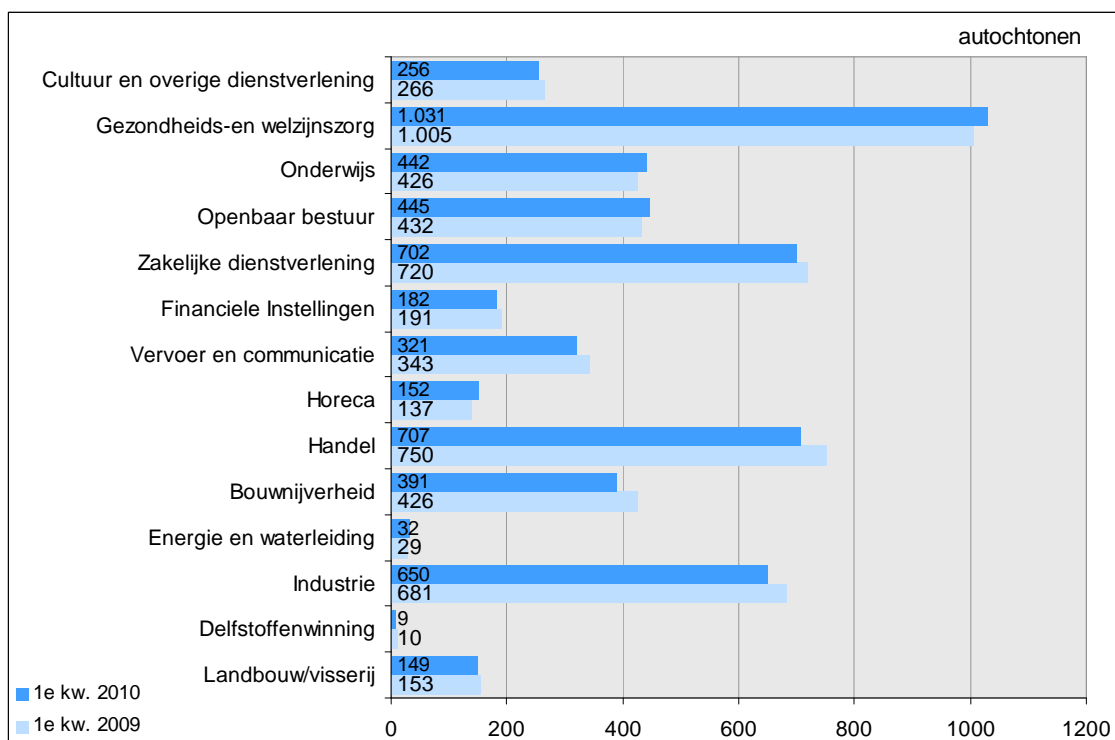
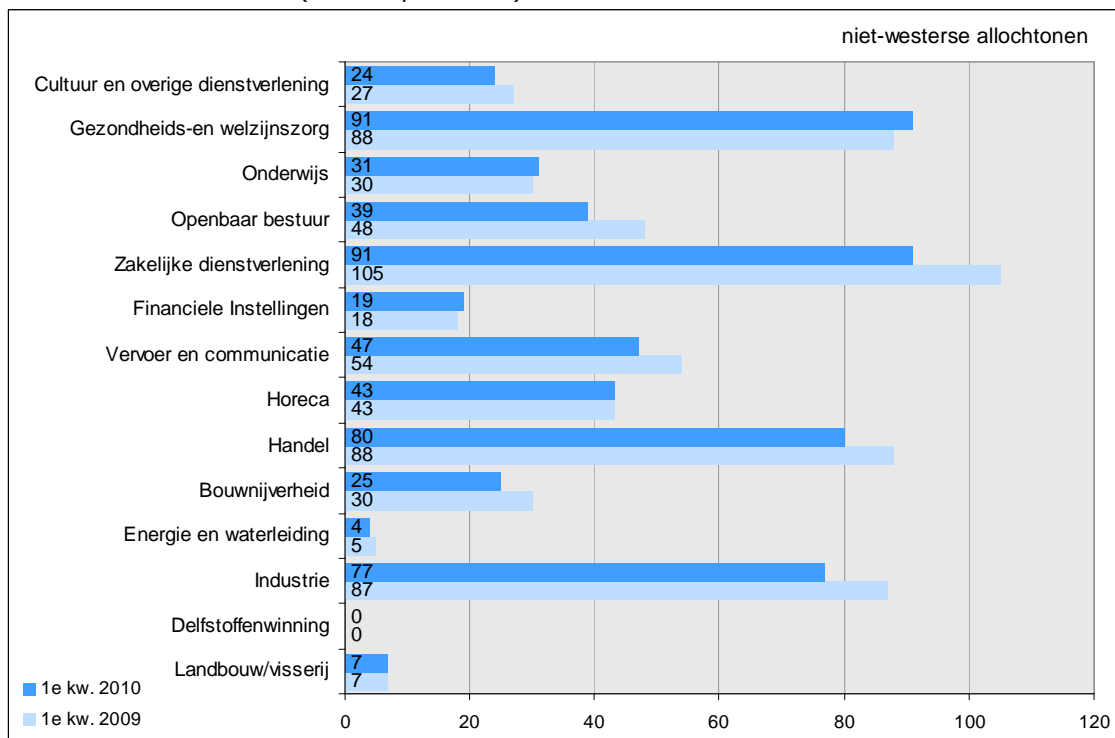
Daling werkzame allochtonen in vrijwel alle bedrijfssectoren

De werkgelegenheid, zowel voor autochtonen als voor allochtonen, is gedaald in de meeste sectoren van de economie.

Vergeleken met een jaar geleden werken er 44 duizend allochtonen minder dan een jaar geleden. Die daling is terug te vinden in vrijwel alle bedrijfssectoren. De daling in allochtone werkgelegenheid heeft zicht vooral voorgedaan in de belangrijkste werk-biedende sectoren: de zakelijke dienstverlening (-17%), de industrie (-11%) en de handel (-9%) (zie figuur 11).

Opvallend is de sterke daling van allochtonen in de zakelijke dienstverlening, handel en industrie. De in eerdere monitoren geconstateerde stijging in de zorgsector is over het afgelopen jaar nog steeds zichtbaar, maar het laatste half jaar neemt het aantal allochtonen in deze sector af.

Figuur 11 Werkgelegenheid van allochtonen en autochtonen naar bedrijfssector, 1e kwartaal 2009 en 2010 (x 1000 personen)

Bron: CBS

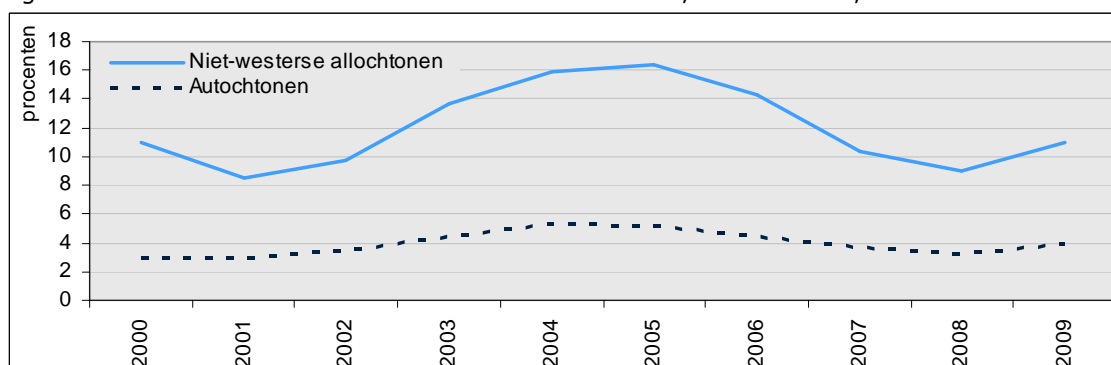
Tabellenbijlage

Tabel 3 Arbeidspositie van personen van 15-65 jaar naar herkomst, geslacht en van jongeren, 1e kwartaal 2010

(x 1000 personen)	totaal 15-65 jaar	Beroepsbevolking			Niet beroeps- bevolking
		totaal	werkzaam	werkloos	
Totaal Nederland	10975	7729	7257	472	3246
Autochtonen	8643	6242	5924	318	2401
Niet-westerse allochtonen	1247	736	633	103	512
Turken	260	148	128	20	112
Marokkanen	215	119	101	18	96
Surinamers	249	163	143	20	86
Antillianen/Arubanen	95	61	53	8	34
Overige niet-westerse allochtonen	428	244	208	36	184
Niet-westerse mannen	623	419	362	57	204
Niet-westerse vrouwen	624	316	271	45	308
Niet-westerse mannen 15-25 jaar	163	61	45	16	103
Niet-westerse vrouwen 15-25 jaar	149	48	36	12	100

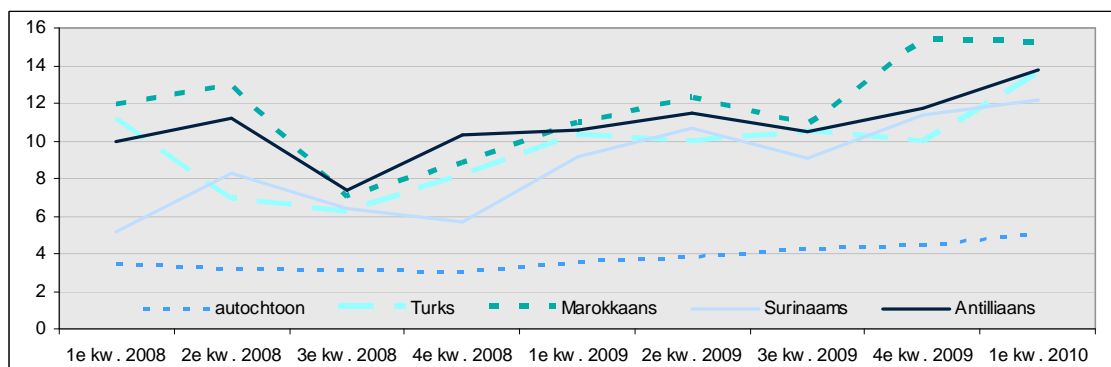
Bron: CBS

Figuur 12 Werkloosheid van allochtonen en autochtonen, 2000 - 2009, in %

Bron: CBS

Figuur 13 Werkloosheid naar etniciteit, 1e kwart. 2008 tot en met 1e kw. 2010, in %.

Bron: CBS

FORUM is een onafhankelijk kennisinstituut op het terrein van multiculturele vraagstukken vanuit het perspectief van de democratische rechtsstaat, sociale cohesie en gedeeld burgerschap. FORUM vergaart kennis op het brede terrein van integratie, stelt deze beschikbaar en zet de kennis om in praktisch toepasbare methoden en producten.

